

Commissie van
Toezicht
Penitentiaire
Inrichting Rotterdam
Locatie
De Schie

Jaarverslag 2025

1 WOORD VOORAF van de voorzitter

Namens de Commissie van Toezicht wordt in bijgaand Jaarverslag 2025 de invulling van haar taak uiteengezet en toegelicht.

Bij het overzicht van de inspanningen van de Commissie in 2025 overheerst de conclusie dat de opgave van een humane detentie mogelijk is geworden door de ijverige en zorgvuldige inzet van enkele honderden personeelsleden die door “op zijn Rotterdams” aan te pakken en niet bij dit pakken neer te zitten zich van hun taken hebben gekweten.

De Commissie heeft haar bijdrage mogen leveren aan het handhaven van een humaan en rechtmatig detentieklimaat gedurende het verslagjaar en dankt directie en personeel voor hun veerkrachtige inspanningen om voor honderden gedetineerden gedurende het jaar een passend verblijf met afgemeten kansen te garanderen. Maatwerk is mogelijk en soms nodig. Hoe dat werkelijkheid is geworden leest u in dit verslag.

Wij wensen u een inzicht-verruimende leeservaring !

mr. Evers, voorzitter, Rotterdam April 2026

Commissie van toezicht PI Rotterdam locatie De Schie

Jaarverslag 2025

• .....

Inhoudsopgave	pagina
1 Woord vooraf	2
2 Ontwikkelingen Inrichting en de Commissie	4
3 Vier afdelingen	6
4 Portefeuilles	9
• Veiligheid	
• Zorg	
• Arbeid	
• Sport en recreatie	
• Gedeco	
• Detentie en re-integratie	
• Geestelijke verzorging	
5 Beklagrechtspraak als sluitstuk	13
6 Cijfers Klachten en grieven	14

.....

2 ONTWIKKELINGEN in Inrichting en commissie

2a De Inrichting

Het jaar 2025 kenmerkt zich door politieke onvoorspelbaarheid en daarom uitblijvende oplossingen voor chronische capaciteitstekorten voor alle 42 penitentiaire inrichtingen die Nederland rijk is. Er is een chronisch tekort aan detentieplaatsen sinds de recente sluiting van een tiental inrichtingen. Met name in de Randstad is er sprake van een hoog verloop in het personeelsbestand bij de justitiële inrichtingen. In de TBS lopen de wachttijden op naar bijna 2 jaar zodat de doorstroming van veroordeelde delinquente patiënten stagneert. Uitvoering van vastgestelde renovatieplannen van inrichtingen daterend uit de jaren 80 vergt bovendien een tijdelijke sluiting van de accommodatie. Voor de Schie is voorzien dat in 2028 een grondige herinrichting van het gebouw plaatsvindt. De voorbereidingen daarvoor zijn reeds aangevangen.

In de Schie is in het gedeelte Huis van Bewaring een uitbreiding gerealiseerd met 24 plaatsen door 2 personen samen op een cel te plaatsen. Daarbij worden strakke contra-indicaties gehanteerd om conflicten op de vierkante meter te vermijden. De totale capaciteit groeit naar 268 cellen, afgezien van de isoleerafdeling. Er is nauwelijks nog sprake van enige leegstand. Vrijwel elke gedetineerde die wordt aangeboden wordt geaccepteerd. De inroosting van personeel dient rekening te houden met studieverlof en vakantieverlof. Het ziekteverzuim is gegeven de werkdruk niet gering. Er zijn verbeteringen opgetreden in de presentie door versterking van de verzuimbegeleiding. Het studieverlof verhoogt de professionaliteit maar vermindert de beschikbaarheid. De succesvolle werving heeft in 2025 veel jong personeel opgeleverd dat zich dient te kwalificeren middels opleiding, Het gaat hier om een derde van het bestand dus om een grote opgave om per afdeling en dagelijks voldoende en bekwaam personeel paraat te krijgen en te houden. Ervaren en jeugdig personeel worden gemengd met ervaren medewerkers om de alertheid te bevorderen. Dus ook voor personeel is de gevangenis een leerschool waarbij niet alleen de routines prevaleren en nieuwe tradities ontstaan. De commissie volgt in haar maandelijkse vergadering de kwantitatieve en kwalitatieve personeelsbezetting omdat deze essentieel zijn voor programma's en bejegening. In het najaar van 2025 werd de locatiedirectie van de Schie wegens dringende redenen vervangen, hetgeen met name door de afdelingshoofden werd opgelost. Een voormalig directielid dat met andere taken was belast, was bereid om weer fulltime te werken. Daarmee werd de lacune in het leiderschap vervuld. Inmiddels, voorjaar 2026, zijn deze posten voor leidinggevenden weer bezet met directieleden.

2b De Commissie van Toezicht

De commissie heeft in het verslagjaar afscheid genomen van 2 gewaardeerde beklagvoorzitters en 2 eveneens gewaardeerde leden. Bij de werving voor de invulling van de vacatures bleek veel belangstelling te bestaan. Jongere deelnemers met een vaste fulltime baan blijken veelal minder gemakkelijk in staat maandelijks te vergaderen en de weekdiensten te draaien en aan de zittingen over de klachtafwikkeling deel te nemen. Elk commissielid, uitgezonderd de beklagvoorzitters, neemt een portefeuille met een specifiek onderwerp voor haar rekening. Deze keuze geeft toegang tot de sleutelfiguren in de PI. Om de participatie te verhogen is besloten de eerste vergadering van elk kwartaal digitaal te vergaderen. Zo kunnen ook de jongeren en de deelnemers met een volle baan erbij blijven.

De commissie bestaat momenteel uit 9 vrouwen en 4 mannen, die samen een brede expertise vertegenwoordigen. De politie, de reclassering en de strafrechtspleging zijn sterk vertegenwoordigd, terwijl ook de advocatuur, de jeugdzorg en sociaal wetenschappelijk onderzoek hun perspectieven kunnen inbrengen. Het gezag van de commissie berust op deze veelzijdige samenstelling. In gezamenlijkheid komt men tot een oordeel en een aanpak. Het secretariaat van de commissie is gevestigd in het gebouw van de rechtbank Dordrecht. De secretaris is van alle markten thuis. Hij regisseert de klachtenstroom en de responsen in de weekdienst en organiseert de zittingen. Hij zorgt voor de agendering en verslaglegging van de vergaderingen. Om deze functionaris draait de hele commissie met haar werkzaamheden. Met de juridisch medewerker van de PI is er een intensieve samenwerking. Aan het einde van 2025 verklaarde de arts na 14 jaar de commissie te zullen gaan verlaten. Zijn post zal wederom door een arts worden vervuld, een kwaliteitszetel volgens de PBW.

3 VIER AFDELINGEN

3A Gevangenis afdeling A

Op deze afdeling zitten 48 personen verdeeld over 2 galerijen. Ze zijn over het algemeen tot lange gevangenisstraffen veroordeeld. Zij zitten soms jarenlang met de zelfde lotgenoten opgescheept. Zij weten dus wat ze aan elkaar hebben. Zij leiden een leven dat gekenmerkt wordt door voorspelbaarheid zonder behoefte aan verstoringen. Zij kennen de datum van hun invrijheidsstelling en weten dat ze deze in gevaar brengen wanneer ze zich misdragen. Het afdelingshoofd meldt dat anderen graag op deze afdeling willen werken. Het aantal klachten van gedetineerden op deze afdeling lijkt gemiddeld wat hoger dan elders hetgeen kan worden herleid tot het gegeven dat de handhaving van strengere regels tot assertief collectief verzet leidt. Voorbeelden zijn het avondprogramma, het betalingsverkeer, de telefoon op cel en de winkelbestellingen. Soms zijn er klagers die zichzelf bekwamen in het indienen van klachten. Zelden kunnen zij met weerspanning gedrag hun pleit beslechten. Door de beperkte beschikbaarheid van personeel is er meer efficiency bij insluiting en uitsluiting, zodat er geen marge meer is met geduld en ruimte voor aangepaste uitleg. Het afdelingshoofd is met een geopende deur toegankelijk voor gedetineerden en personeel. Aldus kan doorgaans voor dagelijkse vraagstukken en irritaties tijdig een oplossing worden gevonden.

3B TA De “terroristenafdeling”.

De celruimte op deze afdeling bestaat uit 2 units van elk 7 cellen op de derde etage Avleugel. Op de ruimte voor 7 cellen bevinden zich twee levenslang gestraften, die elk aan een individueel penitentiair programma zijn onderworpen gegeven hun gevaarstelling. Zij vergen een uiterst alerte en consequente aanpak van de bewaarders die om deze reden ook speciaal voor deze afdeling zijn geselecteerd. Deze gedetineerden worden apart gelucht in een metalen koepel en zij komen niet in aanraking met andere gedetineerden. Op de nevenschikte ruimte van 7 cellen verblijven doorgaans 6 gedetineerden, die van terreurdelicten worden verdacht of daarvoor werden veroordeeld. Er is voor deze categorie verdachten een centrale intake in de PI te Vught waar ook een profiel wordt opgesteld met behulp van psychologen. Zij beoordelen ook de “jihadistische” intenties en tendenties van de betrokkene. De toewijzing van een detentieplaats in de TA wordt daarop gebaseerd. In het verslagjaar hebben deze personen ofwel demonstratief en collectief geweigerd om constructief mee te werken met de staf ofwel hebben zij zich juist beijverd om over alles te klagen wat hun niet beviel. Men meende dat de “ruimere” faciliteiten van TA-Vught ook beschikbaar zouden moeten zijn in Rotterdam. Een stroeve verhouding met de staf en sfeerbederf was lange tijd de dominante trend. De wederkerige volharding werd na de zomer versoepeld omdat men inzag dat een giftige sfeer op het eigen gemoed terugslaat. Soms is er dan weer enige vrolijkheid en plezierige ontspanning. Een nieuwe ontwikkeling is dat sinds enige tijd een tweetal soevereinen zijn ingesloten die de staat der Nederlanden niet erkennen en menen zich met geweld daartegen te moeten verzetten.

3 C De afdeling Isolement en Observatie totaal 8cellen

Er zijn 8 cellen gereserveerd op deze zelfde 3^e etage. Bij de vondst van contrabande in de vorm van drugs of telefoons wordt doorgaans en vooral bij herhaling door de directie gekozen voor de meest onaangename sanctie in de vorm van verblijf op de isoleerafdeling in sobere cellen zonder TV en zonder contact met lotgenoten. Hoewel met celcontroles, drugs- en telefoonhonden de pakkans door betrapting is toegenomen, blijkt het toch mogelijk om ongezien drugs en telefoons in te voeren. Ook vechtpartijen tussen gedetineerden en mishandeling van bewaarders kan leiden tot opsluiting in de ISO. Ook overplaatsing naar een andere inrichting is dan een optie.

De commissie van toezicht heeft in 2025 besloten tijdens de weekdienst altijd een bezoek te brengen aan de ISO om te verifiëren dat ingesloten mannen correct worden behandeld. Medische aandacht, voeding, leeswerk, kleding en zonwering waren in 2025 de onderwerpen. Sommige van deze cellen zijn uitgerust met camera bv om gesignaleerde potentiële suicidanten tijdig van gepaste aandacht te kunnen voorzien.

Vaak gebeurt dat in het kader van een penitentiaire maatregel mbt veiligheid en gezondheid.

3 E Gevangenis de B-afdeling totaal 72 cellen

Dit is een gevangenisafdeling met 3 galerijen voor in totaal 72 eenmanscellen[3x 24]

Op deze afdeling verblijven gedetineerden met soms enkele tientallen jaren gevangenisstraf.

Er zijn 6 gedetineerden met levenslange vonnissen. Een van hen verkeert momenteel in de herbeoordelingsfase van zijn straf waarbij de noodzaak van de voortzetting zorgvuldig en grondig wordt onderzocht. Dat moment is aangebroken na 25 jaar voltooide detentie.

Een val door het afdelingshoofd in diens vrije tijd veroorzaakte bij hem een langdurige blessure die langzaam herstelt. Het werk wordt sindsdien door 2 afdelingshoofden waargenomen op een bewondering afdwingende wijze zonder noemenswaardige bestuurlijke missers.

Zo is van een opzienbarende toename van klachten en grieven op de afdeling geen sprake.

Op de afdeling vertrekt jaarlijks 25 % van het personeel en er wordt telkens 25 % geworven.

De aanmeldingen voor vacatures hoeven in 2025 niet meer te voldoen aan het vereiste van MBO4 niveau hetgeen voor sommigen betekent dat zij na indiensttreding en het behalen van het diploma doorstromen naar de beveiligingsbranche of de zorg.

Voor de verzuimbegeleiding is de keuze gemaakt om HR personeel in te schakelen zodat voor de langdurige afwezigingen een effectieve herintegratie in de collegiale kring kan worden voorbereid.

3F Huis van Bewaring de afdeling C totaal 48 cellen

De afdeling C bestaat uit 2 onderafdelingen te weten de ExtraZorgAfdeling EZA van 24 cellen en een afdeling Huis van Bewaring van 24 cellen. Dit zijn allemaal eenmanscellen.

De EZV wordt gerund door personeel dat ervaren is in de omgang met psychisch instabiele en bovendien kwetsbare personen. De plaatsing op deze afdeling is gebaseerd op delictsinformatie, informatie uit het penitentiaal dossier en advisering door de psycholoog.

De selectiefunctionaris in Den Haag kan aanbevelingen doen tot plaatsing op de EZA.

Soms worden op deze afdeling kwetsbare personen in bescherming genomen tegen voorgenomen represailles van andere gedetineerden. Er is vaker sprake van stagnatie van doorverwijzing naar een PPC, een psychiatrisch penitentiaal centrum. Combinaties van

wanen en verslaving zijn talrijker bij degenen die wachten op een adequate plek in het penitentiaire milieu. Opvallend is het hoge aantal mannen dat in het basisprogramma blijft. Op deze afdeling verblijven ook meerdere TBS gestelden, die soms meer dan een jaar wachten op een kliniekplaatsing. Dit is een onopgelost landelijk groeiend knelpunt. Het personeelsbestand op deze afdeling is op sterkte en dat is gezien de zwaarte hard nodig.

3G Huis van Bewaring De afdeling D, totaal 96 personen.

Met 2 galerijen van 24 eenmanscellen en een galerij van 24 cellen, telkens voor twee mannen, is dit de best bevolkte afdeling. In totaal zitten hier 96 mannen in voorlopige hechtenis. Zij wachten op berechting en zijn daar vaak zeer nerveus van. De capaciteitsuitbreiding is in 2025 gerealiseerd. Uitbreiding van personeel en van leiding heeft plaatsgevonden zodat werkdruk en onveiligheid niet onaanvaardbaar zijn toegenomen. Er werken 2 afdelingshoofden voor elk 48 gedetineerden. Per afdeling zijn 3 PIWers paraat. Het personeel is numeriek op peil maar er is veel jong en onervaren personeel dat relatief na een tamelijk kort dienstverband weer naar elders vertrekt. De werving en opleiding zijn daarom permanent in vol bedrijf. De moeilijkheidsgraad van de gedetineerdenpopulatie wordt onderschat. Vaak is hun gedrag beïnvloed door jarenlang gebruik van verdovende middelen en is al op een vroeg moment in hun pubertijd een focus aangelegd op serieuze criminele initiatieven. Het samenstellen van groepen wordt bemoeilijkt door het gegeven dat men in de buitenwereld tot een “gang” behoorde. Psychische stoornissen zijn talrijk. Soms is er ook sprake van onderlinge rivaliteit en afpersing die gewelddadigheid kunnen veroorzaken of tegen betaling geweld kunnen laten afwenden. Dat is betaalde bescherming. Men is verplicht op een meermanscel een celgenoot te gedogen. Rokers en niet rokers en mensen met psychiatrische symptomen worden niet bij elkaar geplaatst. De druk op de bezetting van schaarse celruimte in de Randstad houdt echter niet altijd rekening met de zorgvuldige toepassing van de criteria. Er is veel weerstand tegen de meermanscel. Contrabande blijft een groot probleem. Er worden veel partijtjes cannabis aangetroffen en regelmatig worden er met clandestiene iPhones contact gezocht met de buitenwereld of foto's verspreid. Celcontroles, zoekacties met speciaal getrainde honden en het betrappen van droppingdrones kunnen niet voorkomen dat wietlucht wordt geroken, urinecontroles drugs aantonen en dat de wijzer van de “mobilfinder” uitslaat. In de Schie worden daarvoor disciplinaire straffen uitgedeeld en bij herhaling wordt telkens standaard de strafcel benut.

4 PORTEFEUILLES van toezicht

4A Veiligheid

Een gevangenis is een overheidsinstelling waar mensen zonder hun instemming of voorkeur worden samengevoegd. Vergelijking met Hotel naar Keuze is volledig misplaatst. Dwang is de omgeving van discipline die van hen wordt verwacht. Er is een natuurlijke weerstand tegen de opsluiting en men tracht regelmatig de regels te verzachten of te ontcrachten. Op onbewaakte plekken en momenten kunnen gedetineerden elkaar te lijf gaan. De tolerantie voor frustraties of beledigingen is bij veel jeugdigen beperkt. De veiligheid is afhankelijk van systemen en personen en hun voortdurende bereidheid om afspraken na te komen ook als het {even] niet uitkomt. Controle is er op antecedenten en de reputatie van medewerkers, controle is er via ruim 250 camera's, controle is er met honden en met urinecontroles. Dit zijn enkele voorbeelden. Elk systeem kan falen en zeker als de bezetting krap is door personeelstekort, ziekmeldingen en een houding van cynisme of achteloosheid, kunnen lacunes in de veiligheid ontstaan. Elkaar aanspreken op waakzaamheid is een eigenschap die wordt aangemoedigd want daar is moed voor nodig. Waakzaamheid en onderlinge communicatie dienen de veiligheid. Ieder is 24/7 afhankelijk van wisselende collega's.

De beschikbare personeelsformatie voor de beveiliging is in het verslagjaar 2025 op orde. Niettemin komt het voor dat contrabande en telefoons over de muur worden gegooid en dat tascontroles van bezoek niet toereikend blijken te zijn om drugs te weren.

Met celcontroles, honden, urinecontroles detectieapparatuur en cameras in de bezoekzaal wordt bevorderd dat de pakkans verhoogd wordt. Disciplinaire straffen hebben een bescheiden invloed op de invoer en het bezit van contrabande. Wie risico's wil nemen te worden ontdekt, calculeert zijn kansen. "Zij blijven het proberen", zeggen de oudgedienden.

Op de arbeidszalen wordt door het weghalen van wanden en het installeren van glazen deuren het overzicht over de werktafels verbeterd, zodat men geen handel onder de toonbank of de tafel kan laten rondgaan. Er wordt door de beveiliging strenger dan voorheen toegezien op de introductie van privé telefoons, Ipads en laptop door personeel en bezoekers. Daarmee ontstaat een controleerbaar berichtenverkeer met buiten. Ook de toegangsweg naar de ingang van de PI wordt in de loop van 2026 met een slagboom beveiligd zodat niet iedereen ongeïdentificeerd kan naderen en parkeren.

De sociale veiligheid van het personeel is o.a. gediend met de inzet van een vertrouwenspersoon. Het werkklimaat voor het personeel kan daardoor van angst en scheve verhoudingen worden gevrijwaard. Mensen kunnen dan met meer vertrouwen hun werk doen. Het weghouden van cruciale informatie uit angst voor collegiale uitstoting is een veiligheidsrisico. De open communicatie in de collegiale kring is in elk 23/7 organisatie een opgave. De afdelingshoofden regisseren de noodzakelijke samenwerking. Er is in de Schie een speciale categorie gevangenen die aangemerkt is als vluchtgevaarlijk of ingesloten die een risico vormen door voortgezette georganiseerde misdaad. Zij vormen als GVM categorie een doelgroep die voor speciale persoonsgebonden beperkingen in aanmerking komt. De GVM lijst wordt samen met de politie en het OM opgesteld. De maatregelen van de directie kunnen worden getoetst door de beklagcommissie en dat gebeurt regelmatig met behulp van advocaten die daarom verzoeken. De motivering die de directie aan de toepassing van maatregelen geeft kan op verzoek worden getoetst op proportionaliteit door de beklagcommissie.

Het blijft voor de beveiliging een permanente opgave om te investeren in effectieve manieren waarmee “verkeerde” invloeden worden afgeweerd zonder al te rigoureuze ingrepen in de persoonlijke levenssfeer. Fouilleren is regel en visitatie is uitzondering.

4B de Zorg

De zorg voor een groot gezelschap van zo'n 270 doorleefde en meest jonge mannen vergt kennis en ervaring op gebied van medische zaken maar zeker ook van bijzondere gedragskenmerken. Het zijn gedetineerden die doorgaans met hun hectische leven veel van hun gezondheid hebben geveerd.

Omdat er 5 huisartsen zijn die elk een werkdag vullen en er bovendien 5 verpleegkundigen werken is de samenwerking en de uitwisseling van bevindingen van vitaal belang.

Er zijn in 2025 4 van de 5 huisartsen vervangen. De samenwerking en zorgverlening loopt overdag soepel maar in de avond en nacht en in de weekeinden soms stroef omdat de dienstdoende arts niet bij de recente gegevens kon komen. Het accorderen van de week-eindrecepten verdient nog nadere afstemming met het hoofd Zorg.

De huisartsen beoordelen onafhankelijk de eventuele individuele arbeidsongeschiktheid.

Dat roept nogal eens verzet op bij personen die zich vastklampen aan hun WAO status.

De apotheek eist een dagelijkse instroom van recepten voor 11 uur, een veeleisende deadline voor de dagelijkse levering. De precieze medicatieverstrekking op de cellen hapert soms door de frequente mutaties van de celbezetting. Dat leidt tot klachten van patiënten.

In het jaar 2025 heeft de Schie maandenlang een hoofd Zorg moeten missen. Nadat er weer een nieuw hoofd Zorg was aangetreden liet ook deze na enkele maanden weten een functie elders te hebben gevonden. Ziekte heeft 2 verpleegkundigen maandenlang thuis gehouden zodat de overige 3 medewerkers zwaar werden belast. Inmiddels is de draaglast weer in balans omdat de zieken weer genezen zijn teruggekeerd op de werkplek.

Een belangrijke rol is weggelegd voor 3 psychologen die oa adviseren over plaatsing op dubbelcellen en over bejegenvragen. De GZ-opleiding kan in de PI doorgang vinden zodat afgestudeerde psychologen zich forensisch kunnen bekwamen.

Er is al enkele jaren een vaste psychiater aan de Schie verbonden. Het voorschrijven van psychofarmaca is bij uitstek zijn specialisme. Bij de indicatiestelling voor doorplaatsing naar een PPC is de psychiater een sleutelfiguur.

De zorgverlening door tandarts, fysiotherapeut, opticien, pedicure verloopt volgens plan. Er waren in 2025 52 medische klachten waarvan er 34 werden bemiddeld door het hoofd zorg en 20 werden toegezonden aan de medische adviseur voor een vakkundig oordeel.

Het systeem van de MIP meldingen is nog niet onder het stof vandaan gekomen.

Dit is een uitwisseling van medische missers tussen vakgenoten om elkaar van dienst te zijn.

Men moet weer gaan inzien dat dergelijke meldingen essentieel zijn voor verbeteropgaven van de kwaliteit van zorg. Dit onderwerp is met nadruk aan de orde in 2026.

4 C De afdeling Arbeid, het Werk en Leerbedrijf.

Dat arbeid in de dagbesteding van gedetineerden een belangrijke betekenis vertegenwoordigt, verdient nauwelijks uitgebreide toelichting.

Het passeren van de tijd door activiteit voorkomt dat opgesloten mensen verdwalen in hun eigen gedachtenwereld en zich afzonderen. Goed bezig zijn is ook mentaal gezien een bevordering van een gezonde geest. De verveling en de obsessies verdwijnen als er taken in

teamverband te vervullen zijn. Onderlinge samenspraak tijdens de arbeid kan het welbevinden ten goede komen.

Over het algemeen is ongeveer 70% van de populatie bereid tot arbeid. We zijn ten slotte op een plaats beland waar men zich sinds generaties met arbeid heeft opgewerkt: Rotterdam. Onder leiding van het afdelingshoofd zijn er in de optimale situatie 14 werkmeesters actief in 7 zalen. Gegeven de veiligheids garanties zijn altijd minstens 2 werkmeesters per zaal nodig. Bij ziekte moeten soms zalen worden gesloten. De deelnemers worden doorbetaald echter in de gevangenis[AB] wordt men niet op cel ingesloten en in het huis van bewaring wel[CD]. Dat stuit soms op weerstand van gedetineerden die gehecht zijn geraakt aan hun bewegingsvrijheid. Klachten daarover worden besproken en beslecht in de beklagzitting. Met arbeid kan men zich bekwamen in beroepen die veelgevraagd zijn in de maatschappij. In de schoonmaak en de beveiliging zijn vacatures alsmede in de elektrotechniek. De lasopleiding in de Schie trekt veel belangstelling alsmede de poedercoating van buizen. Een barbershop voor het kappersvak is in een voorbereidend stadium. Certificaten kunnen de vaardigheden illustreren die men op de metaalafdeling leerde. Men kan ook op andere terreinen vaardigheden verwerven die gecertificeerd zijn.

4D de Sport en Recreatie

De promotie van bewegen als gezondheidsbevordering kan de gevangenis niet overslaan. Naast de arbeid is ook de sport een belangrijke activiteit om mentale malaise en tegenslag te overwinnen. Mede dankzij sport zitten mensen meestal weer goed in hun vel. Gedetineerden hebben recht op 2 sportmomenten per week van drie kwartier. De logistiek en organisatie vraagt voor de benutting van 2 zalen veel zorgvuldige planning voor 268 mannen 2 maal per week. Gedetineerden die met goed gedrag aan het plusprogramma deelnemen hebben zelfs 3 momenten dat ze mogen sporten.

Er is veel aandacht besteed aan de installatie van fitness apparatuur zowel op de B-vleugel als op de TA. Van groot belang zijn de medewerkers die in staat zijn met hun sportieve voorbeeld gedetineerden te motiveren om te presteren en niet te snel op te geven. Zo kom je tot de kern van het besef om iets van je leven te willen maken en je lichaam niet te ruïneren. De accommodatie is ook toegankelijk voor personeel, dat werkt aan weerbaarheid en traint in standvastigheid. Tennis en voetbal kunnen buiten worden beoefend in de lente en zomer. Na de sportbeoefening kan steeds gebruik worden gemaakt van een douche.

De krappe personeelsbezetting verhindert de zaalsport in het weekeind. Men kan dan wel gebruik maken van de fitnessapparatuur op de afdeling.

Koken is een favoriete bezigheid voor veel gedetineerden die hun eigen voedsel kunnen bestellen. De gratis magnetronboeken die worden geselecteerd door de vrijwilligers van de Leeszaal Vreewijk worden telkenmale reikhalzend begroet.

4E De GeDeCo de gedetineerdencommissie

Deze commissie bestaat uit een vertegenwoordiger per afdeling en een afdelingshoofd.

Wat er leeft aan wensen en klachten van gedetineerden komt terecht op dit platform.

De commissie vergadert maandelijks en er is ruimte voor de commissie van toezicht CvT die een vaste portefeuillehouder heeft voor dit overleg en de aanbevelingen op waarde schat en kan inbrengen op de maandelijks vergadering van de CvT met de directie. Op deze wijze is het gedeco-overleg een bijdrage aan de preventie van klachten.

In de gedeco worden in 2025 relevante onderwerpen besproken die te maken hebben met voeding, diverse faciliteiten en bezoekvoorzieningen. Wegens personeelstekorten werden in

2025 bezuinigingen toegepast op gebruikelijke voorzieningen die vervolgens op de agenda staan van de gedeco.

De sfeer van dit overleg is ook bij onvermijdelijke versoeringen telkens respectvol en serieus. De onderwerpen waren in 2025:

Het opleidingsaanbod hoger onderwijs en het voortgezet onderwijs op de metaalwerkplaats.

De afwezigheid van een jobcoach die kan bemiddelen tussen werkgevers en de Schie.

De verhoging van de prijzen op de winkellijsten die voor de meesten onbetaalbaar zijn.

De deelname en toegang tot het programma OKD voor vaders die hun kinderen ontmoeten.

De ruimte voor OKD is tijdens het verslagjaar aanzienlijk aantrekkelijker gemaakt.

Telefoon op cel en tekorten aan fitnessapparatuur, het uitvallen van de weekeindsport.

4F Detentie en reïntegratie: voorbereiding op de terugkeer in de samenleving.

Het casemanagement is op sterkte. Nieuwe medewerkers werden ingewerkt. Zij zorgen voor de afspraken en de voorwaarden waaronder verlof kan worden verleend en overplaatsing kan plaatsvinden naar minder beveiligde afdelingen[bv dagdetentie].

Het blijkt vaker voor te komen dat de advocatuur de reeds met de gedetineerde overeengekomen afspraken doorkruist. Tijdrovende arbeid moet dan weer worden geannuleerd en opnieuw gearrangeerd. Hiervoor is nog geen oplossing gevonden.

Het onderwijs is goed geregeld . Er zijn 2 ervaren docenten die met enthousiasme en inzicht te werk gaan. Men kan kiezen voor een basispakket of een pluspakket dat voor eigen rekening is. Onderwijs in taalvaardigheid is mogelijk ook voor laaggeletterden.

Het gebruik van de computer bij het onderwijs loopt niet soepel want door langdurige ziekte van een bibliotheekmedewerker en de noodzaak om steeds 2 toezichthouders present te hebben om aldus te kunnen voorkomen dat ongeselecteerde websites kunnen worden betreden, is het digitale verkeer en de vaardigheid om hiermee om te gaan nog steeds schaars.

Projecten :

Binnen de lijnen is afgerond Kunstlessen voor levenslang gestraften. Er was een expositie.

Taal Vrij: bewustwording van laaggeletterdheid als aanleiding voor investering in onderwijs.

4G Geestelijke verzorging

Door de aanstelling van een kwaliteitsmedewerker bij de landelijke Dienst Geestelijke Verzorging is de verbinding en de uitwisseling met de commissie van toezicht in 2025 teloor gegaan. In de eerste helft van 2026 wordt met de geestelijke verzorgers en de commissie een speciale bijeenkomst gepland om de actuele samenwerkingsmogelijkheden te verkennen.

5 De beklagrechtspraak

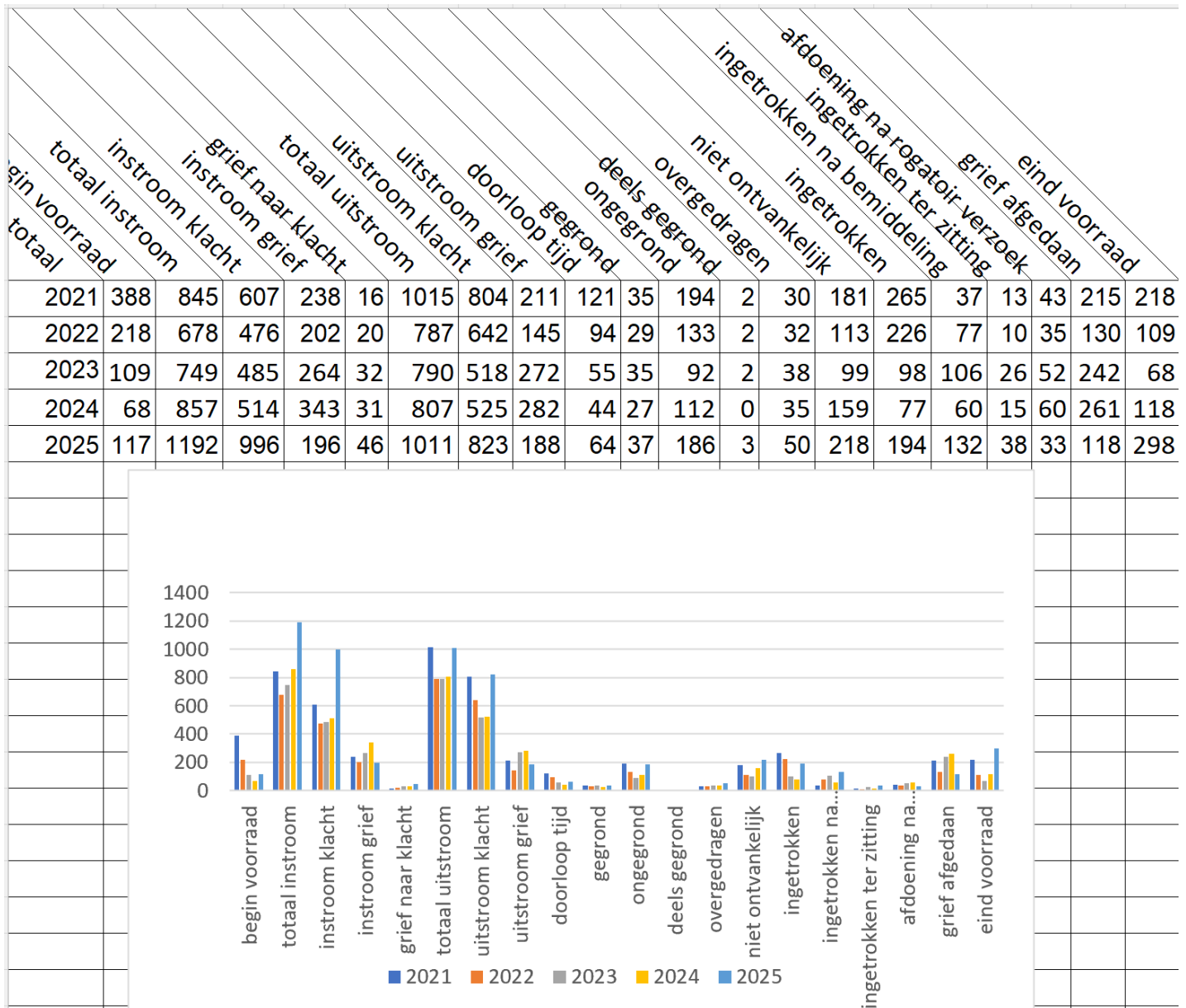
De commissie heeft in het verslagjaar 2 nieuwe beklagvoorzitters verwelkomd.

Met 4 beklagvoorzitters en combinaties van commissieleden worden jaarlijks circa 30 beklagzittingen georganiseerd. In deze zittingen worden met hoor en wederhoor klachten beslecht die met bemiddeling niet oplosbaar bleken. In de weekdienst worden de verse klachten met de klager besproken door de weekcommissaris en op elke maandvergadering met de directie worden de uiteenlopende observaties uitgewisseld om incidenten van patronen te onderscheiden. Bij de voorbereiding en de behandeling van de nasleep van de uitspraak speelt de secretaris een cruciale rol. Vaker laat de gedetineerde zich bijstaan door een advocaat die zich kan stellen en een toevoeging kan bedingen. De directie heeft vk hr standpunt in een verweerschrift verwoord.

Het aantal klachten is in 2025 boven de 1000 uitgestegen en dat is verklaarbaar door het aantal groepsklachten en het aantal veelklagers. Het leven in de gevangenis is gekenmerkt door een groter appel op verdraagzaamheid en gemoedsrust. De frustraties daarover worden op elkaar en op personeel afgereageerd. Disciplinaire straffen volgen, al dan niet op de ISO. De inroostering van schaarser personeel heeft ertoe geleid dat extra verpozing in de avonduren en de weekeinden werd geschrapt omdat niet voorzien kon worden in toezicht. Ook op andere terreinen werden de teugels strakker aangehaald verwijzend naar de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid. Met anderstaligen, zwakbegaafden en first-offenders is het risico op misverstanden met betrekking tot beleidsveranderingen groot. Ook de communicatie over wijzigingen blijft aandacht verdienen.

Voor misbruik van beklagrecht werden nieuwe oplossingen gevonden en in het voorstadium van de zitting blijkt het vaker mogelijk om klachten alsnog niet ontvankelijk te verklaren. Toch is de werklast van de verwerking van de klachten en grieven beduidend toegenomen.

Hoofdstuk 6 over de cijfers geeft inzicht in kwantiteit en kwaliteit van de klachtenstroom.

Grievens	2025	2024	2023
Activiteiten (arbeid)	2	12	13
Activiteiten (div)	7	9	5
Activiteiten (lucht)	1	8	9
Activiteiten (sport)	2	16	11
Behandeling	1	8	0
Bejegening	22	31	24
Compensatie	0	0	0
Contact buitenw (bellen)	17	5	6
Contact buitenw (bezoek)	11	20	19
Contact buitenw (post)	1	5	0
Controle	1	11	8
DBT	0	8	4
Disciplinaire straf	0	2	2
Eisen Verblijfsruimte	3	3	3
Informatie/procedure	28	51	45
ISD (interv + beh)	0	0	0
Nog onbekend	7	28	10
Ordemaatregel	0	0	0
Persoonlijke voorwerpen	2	6	8
Regime	1	2	0
Rek. cour./zak- en kleedgeld	3	14	25
Rogatoir verzoek	0	1	0
Selectie/overpl. (ext)	1	2	0
Selectie/overpl. (int)	2	4	0
Verlaten inrichting	4	9	3
Verzorging (div)	25	32	9
Verzorging (godsd., levens.)	4	5	1
Verzorging (medische)	4	16	8
Verzorging (persoonlijke)	3	2	19
Totaal	152	312	232

Klachten	2025	2024	2023
Activiteiten (arbeid)	35	10	17
Activiteiten (div)	31	9	10
Activiteiten (lucht)	32	6	6
Activiteiten (sport)	76	22	6
Behandeling	6	4	0
Bejegening	33	11	24
Bewegingsvrijheid	4	0	0
Compensatie	3	2	0
Contact buitenw (bellen)	54	12	20
Contact buitenw (bezoek)	26	28	27
Contact buitenw (media)	1	0	0
Contact buitenw (post)	7	6	1
Controle	20	13	23
DBT	59	25	41
Dienst terugk. en vertr.	0	0	0
Disciplinaire straf	103	62	48
Dwangbehandeling	0	0	0
Eisen Verblijfsruimte	8	3	2
Geweld	3	2	2
Informatie/procedure	156	44	76
ISD (interv + beh)	1	0	0
Nog onbekend	87	0	21
Ordemaatregel	19	11	8
Persoonlijke voorwerpen	22	68	14
Regime	5	3	5
Rek. cour./zak- en kleed- geld	11	14	27
Rogatoir verzoek	35	62	56
Schadeverhaal	1	1	0
Selectie/overpl. (ext)	7	7	6
Selectie/overpl. (int)	17	1	4
Time-out	0	0	0
Transport	5	0	0
Verlaten inrichting	19	22	21
Verzorging (div)	65	50	22
Verzorging (godsd., le- vens.)	6	9	0
Verzorging (medische)	59	31	20
Verzorging (persoonlijke)	23	6	10
Totaal	1.040	544	517
Totaal	1.192	856	749